

שם המחקר: עמדות הורים של בוגרים בעלי מוגבלות שכלית כלפי סטטוס יחידאות/זוגיות של ילדם

שנה: 2015

מס' קטלוגי: 100.2

שם החוקר: פרופ' חפציבה ליפשיץ-והב, חגית חגואל, ליהי ארגוב-גוטסמן ואיריס שחף

רשות המחקר: התמחות מוגבלות שכלית, המגמה לחינוך מיוחד, בית הספר לחינוך, אוניברסיטת בר אילן

תקציר המחקר:

מחקר זה נערך בסיוע מענק מקרן שלם

מטרתו הנוכחית של מחקר זה הינו בדיקת הסיבות לתופעת היחידאות של בוגרים בעלי מוגבלות שכלית, מזווית הראייה של הוריהם. מטרת העל של המחקר היא לבדוק האם יש קשר בין עמדות ההורים כלפי זוגיות ונישואין של יקיריהם לבין הסטטוס שבו הם נמצאים. במחקרנו נערכה התייחסות למטרת המחקר בזיקה לשלושה חלקים:

חלק א' – בדיקת עמדות הורי היחידאים והורי בעלי הקשר הזוגי כלפי נושאים הקשורים

לאינטימיות, זוגיות ונישואין של בוגרים בעלי מוגבלות שכלית.

חלק ב' – הבדלים בעמדות ההורים כלפי נושאים הקשורים לאינטימיות, זוגיות ונישואין, בזיקה

למגדר של הילד (הורי בנות או הורי בנים).

חלק ג' – בדיקת תרומתם של משתני הרקע (מידת הגיל, מגדר, אטיולוגיה) וכן גורמי השאלון על

היות ילדם יחידאי או במערכת זוגית.

במחקר הנוכחי השתתפו 38 נבדקים, משתי קבוצות: 14 הורים לבעלי קשר זוגי ו- 24 הורים ליחידאים.

לצורך מענה על שאלות המחקר נעשה שימוש במתודה כמותית: העברת שאלוני עמדות כלפי זוגיות,

נישואין ומשפחה בקרב ההורים. כמו כן, נעשה שימוש במתודה איכותנית: ראיונות חצי מובנים.

נמצאו עמדות חיוביות יותר נמצאו בקרב הורים למקיימי קשר זוגי בהשוואה להורי יחידאים כלפי הכנה

לחיים אינטימיים כבר בתקופת ההתבגרות והלאה, אינטימיות, זוגיות, וסיוע ליחידאים למציאת בני זוג.

לא נמצאו הבדלים בין שתי הקבוצות ביחס לעמדה כלפי הורות של אנשים בעלי מוגבלות שכלית. עוד נמצא

כי קיימות עמדות חיוביות יותר באופן מובהק כלפי זוגיות בהיבט ההתנהגותי בקרב הורי נבדקים בעלי קשר

זוגי בהשוואה להורי נבדקים יחידאים. כלומר, ההורים מגלים אקטיביות בכל הנוגע לחשיפת ילדם

לחוגים, אירועים שבהם יש סיכוי שהוא ימצא בן זוג. הם תומכים בהכנה לחיים אינטימיים לעומת הורי

היחידאים. בניתוחי רגרסיה נמצא גם כי משתני הרקע 'מגדר' הילד, 'רצון ההורים בנישואין' ו'עמדות הורים

כלפי אינטימיות ויחסים פסיים' תרמו להסבר הסטטוס הזוגי/יחידאי. ניכר כי ככל שעמדות ההורים פחות

חיוביות כלפי משתנים אלה, כך ילדם נוטה יותר להיות יחידאי.

מהראיונות האיכותיים עולה כי להורים למקיימי קשר זוגי יש יותר מסרים חיוביים/החלטיים מאשר להורי יחידאים. הורים למקיימי קשר זוגי בולטים בכמות האמירות החיוביות/החלטיות שלהם ולעומתם, הורים ליחידאים מפגינים יותר מסרים שליליים/מתלבטים/סותרים. בניסיון למצוא הסבר קוהרנטי למסרי ההורים בראיונות וכן לעמוד על ההבדל בין הורים ליחידאים והורים למקיימי קשר זוגי נעשה שימוש במודל שלושת המשברים העובדים על משפחה בעלת ילד חריג (פורטוביץ ורימרמן, 1986): **משבר השינוי, משבר בערכים האישיים ומשבר המציאות.**

בראיונות שנערכו עם הורים לבוגרים בעלי מוגבלות שכלית ניתן למצוא מסרים/היגדים התואמים את שלבי המשברים הנ"ל, ומחזקים את הממצאים בעקבות השאלונים הכמותיים. ההורים למקיימי הקשר הזוגי התמודדו טוב יותר עם הולדת ונוכחותו של ילדם בעל המוגבלות מאשר ההורים ליחידאים כבר מרגע היוולדו. הם המירו יותר מהר את ערכיהם, למדו למצוא בילד את העוצמות ולאהוב את הילד כפי שהוא. התמודדות זו נתנה את אותותיה גם באשר לנושא הזוגיות והנישואין. ההורים לזוגות בעלי מוגבלות שכלית גילו אקטיביות בכל הנוגע למציאת בן זוג. הם חשפו את ילדם לפעילויות וחוגים, שידרו מסרים חיובים ביחס למיניות, אינטימיות ומציאת בן זוג. המסרים שלהם כאמור יותר אופטימיים, חד משמעיים נחשפים. הורי היחידאים גילו יותר פסיביות, אמביוולנטיות והצביעו על דיסוננס בכל הקשור לנושאים הנ"ל.

- [לפריט המלא](#)
- [למאגר המחקרים של קרן שלם](#)
- [למאגר כלי המחקר של קרן שלם](#)